

ABONAMENTUL:

PE AN 3 COR. 20 FIL.
 „1/2 n 1 n 60
 „1/4 n — 90

IN STREINĂTATE:

PE AN 6 FRANCI.
 „1/2 n 3

Numerul singuraticel se
 vind în Cluj cu 5 fileri,
 într'alte locuri cu 6 fil.

RĂVAȘUL

INSERTIUNILE SE
 PLĂTESC DUPĂ MĂ-
 RIMEA LOCULUI CE
 OCUPĂ; FIE-CARE
 cm. □ COSTĂ O DATĂ
 10 FIL. DE 2 ORI
 8 FIL. DE 3 ȘI MAI
 MULTE ORI 6 FIL.

ADRESA:
 „RĂVAȘUL”
 CLUJ — KÖLOZSVAR
 JÓKAI-UTCZA 6.

Redactor resp.: BASIL MOLDOVANU.

APARE ÎN FIE-CARE SÂMBĂTĂ.

Proprietar editor: Dr. E. DĂIANU.

*Din vreme rugăm pe iubiiții
 nostri cetitori să-și înnoiască abo-
 namentul și să ne câștige abonați
 noi între cunoscuții săi. In deo-
 sebi rugăm pe Onorații Frații
 Preoți să lățească „Răvașul” —
 adevărată foie poporală, crești-
 nescă, — printre credincioșii săi.
 Abonamentul e: 3 cor. 20 fileri
 pe an.*

Se înființăm bibliotecă poporale!

Am trecut iarăși peste pragul unui nou an de
 școlă: 1903/4. Câte nu ne trec prin minte în fața
 unui punct însemnat ca acesta?

Câți vor fi micii copilași, cari cu dor doresc
 se meargă erăși la școlă, la bunul nostru „domn
 învățator.” Câți vor roști cu înțelegere adevărul
 cântecului lor, că:

„Românul de nu învață
 Din lume e pierdut
 Ca moșul o viață
 A duce a trecut.”

Și merg copilașii cu drag la școlă, căci după
 cum tot acel cântec le spune: „E timpul se în-
 vățăm.”

Iubiți învățatori! Voi, lumina poporului! Priviți
 tinerele mlădițe, cari dornici de învățatură, se
 îndreptă spre școlă. Priviți-i, dar nu numai atât!
 Ci împlinindu-vă o datorință sfântă, socotiți câte chi-
 nurî sufer copilașii până învață a ceti și a scrie! So-
 cotiți la înseși ostenețele vóstre până ce ajungeți
 la momentul plin de bucurie, că vedeți încă un
 rând de copilași instruați de voi.

Mergeți și mai departe în gândul vostru; mer-
 geți până după 2—3 ani dela scăparea de sub
 aripile vóstre a gingașelor mlădițe! Durerea vă
 va cuprinde, căci locul frumóselor învățături, a bu-

nelor sfaturi, îl vor ocupa nesciința, și patima, beției
 cu tóte negrele ei urmări: înjurături de Dzeu, furturi
 și bătăi rușinoase. Cercați și veți vedé, veți simți
 tristul adevér. Cercați, ca munca lor și a vóstră
 să nu fie mánată de vântul uritelor patimi. Cer-
 cați și veți afla, că modul cel mai potrivit de a
 încunjura réul e: înființarea Reuniunilor de cân-
 tări și mai ales a Bibliotecelor poporale.

Despre Reuniunile de cântări (Coruri țerănești)
 s'a mai scris în colónele prețuitului nostru „Răvașul”.
 Acestea améndouă sunt fórté bune ba chiar de
 lipsă în timpul nostru. Inseé trebuie se spun, că
 una din acestea și anume Reuniunile de cântări
 sunt mai cu greu de înfiintat. Și acesta din cauza,
 că nu toți învătăorii sunt cântăreți. Și mai mult
 încă nu foți se pricep la conducerea corurilor pe
 note. Se póte întâmpla, că nici preotul nu e cân-
 tăreț. In un atare cas e imposibilă înființarea Reu-
 niunei de cântări.

Nu așa va sta însă lucrul cu înființarea bi-
 bliotecelor poporale. Acesta o póte face fie cine.

Să dăm mână cu mână: preoți și învățatori
 și tóta inteligința de pe la sate și se înființăm bi-
 bliotecă poporale.

Jubiți învățatori! Luați tinerele mlădițe sub
 scutul vostru! Dedați tinerimea încă de pe băn-
 cile școlii la cetirea cărților bune, potrivite și
 folositoare.

Dacă copilașii la îndemnul cântecului lor
 copilăresc alérgă la școlă, — inteligința nóstră de pe
 la sate, care de comun e preotul și învățatorul
 datorință sfântă au, ca să se nizuiască a-i ține și
 după anii de școlă mai strins sub scutul lor. Din
 iubire față de neamul din care au eșit, se urmeze
 conșcii îndemnului cuvintelor poetului, care la
 începutul renașcerii nóstre culturale ne zice.

Vremea nu perdeți, ascultați,
 Când glasul meu vă spune
 Uniți Românilor lucrati
 Virtuți și fapte bune!

Să înființăm deci Bibliotecă poporale. Folos
 indoit vom trage din ele. Vom feri tinerimea de
 patimele urite, și vom avé bucuria, că ostenele
 de câți-va ani nu vor rămáne zădarnice.

C. Grue.

George Șuta.

Numele acesta nu
 e necunoscut înain-
 tea celor ce cetesc
 foile românești. Prin
 Tribuna și Unirea și
 alte toi, adeseori au
 eșit articoli iscăliți
 cu acest nume, al
 cărui purtător e unul
 dintre cei mai deș-
 tepti și mai de inimă
 preoți românești. Ce-
 titorii nostri nu de
 mult (în nr. 31) au

avut prilej a ceti o scrisóre interesantă eșită
 din condeul dibaciú al părintelui protopop
 G. Șuta.

Iată de ce ținem să ne împodobim tóia și
 cu chipul tetei acestui cinstit bărbat al bi-
 sericeii și neamului nostru. Numele lui s'a făcut
 cunoscut și plăcut mai ales la adunarea cea
 mare a Asociațiunei care sa ținut la Baia-
 mare, în 9 Iulie 1903. Că director al despăr-
 tementului Sătmar-Ugocea, părintele Șuta avea
 să spu un cuvint de binețe cătră mărita adu-
 nare a Asociațiunei. Și a vorbit, așa de fru-
 mos și înălțator, încât fără indoială cuvintul
 lui a fost cea mai strălucită culme a adunării.
 Dacă la timpul său n'am avut loc se publicăm cu-
 vintarea părintelui Șuta, iată spunem acum
 ce a vorbit. El cuvintă cam ast-fel:

In sufletul meu se mișcă o lume de mult apusă și
 deșteaptă la viață mărirea vremilor trecute. Din forul
 Romei par' că aud pe măestrul oratoriei vechi, cu ce
 cuvinte înălțătoare își arată uimirea sa față de poporul
 împérat, strigând: „Eată podoba și vrednicia poporului
 roman. Acesta a fost frumseța poporului roman ce și-a
 învederit'o în cultura sa și în așezămintele sale; acesta a
 fost mândria lui, ce s'a eternisat în monumentele lui.”

Gândul imi sbórá la anul 104, când la leagănul unui
 popor se arată Fét-frumosul latin, și încântat de frumseța
 aceluia, îi dá două sărutări, una pe frunte, ca „Român”
 să fie numele lui; alta pe buze, ca limba să-și iubescă.
 De atunci până azi, 18 veacuri de arindul, numele de
 Român nici când nu s'a șters din mintea acestui popor;
 iar dragostea cătră limbă e atât de mare, încât se miră
 însuși istoricul Bonfiniu, zicénd că Românii mai mult se
 luptă pentru limbă, decât pentru viață. Dzeu ne-a păstrat
 acesta comóră, zice T. Cipar în adunarea din 1861 a
 „Asociațiunei” — o comóră născută în noi, la țitele maicei

FOIȚA RĂVAȘULUI.

Hârca

— Schiță din viața poporului. —

Pare c'o véd acuma. Sbărcită ca pelea de
 bróscă, cu ochii stinși, ascunși în fundul capului
 în nește orbite adânci și întunecóse, unde cu greu
 pătrundea câte-o slabă rază de lumină, o gură
 largă, tăiată în formă de semicerc sub nasul ce
 aprópe se-mpreună cu barba — cu mânilé uscate
 și lungi, slabă de n'avea umbră — așa am cu-
 noscut pe Hârca, acum vr'o douăzeci de ani. —
 Îi murise mórtea, orî a uitat'o în cuptorul lui
 Tóder al Catrini, unde-și dogorea viéta părăsita
 de lume.

Sărmana bătrână! Ce sórte amărită! Cât trai
 pierdut înzédar. Și ea trebuia să se miște; așa-i
 porunca fiecare clipă, ce da peste densa de
 diminéța, până-n amurg. Sara se deslipia de
 vatră, se ridica vaetându-se în capul óselor, ce
 sunau ca nește mosóre lovite deolaltă și ținén-
 du-se c'o mână de părete, pipăia cu cealaltă zidul
 să găscă icóna.

A găsit-o. Picioarele n'o mai țin. Ea cade-n
 genunchi obosită, de abia trăgându-și sufletul;
 i-și desclăță gura și graiul ei de mort abia s'aude:
 „Maică Preasfântă, îndură-te și ia-mé. Nu mé
 lă... sa... să... mé... chi... nu... iesc...”

Ochii ei storși nu mai aveau lacrimi; trupul
 obosit se-ndóie și cade... Vai de mine!... Apoi

totul e liniștit. In cuptor motanul tóree nepăsător,
 pãrlindu-și blana la tăciunii ce licarese a lene.

* * *

— „Mă! Casa mea-i casă și curtea mea-i
 curte, mă! Muieria mea nu umblă cu descáncece
 să omóre pe nimenea, mă! Ai să mori tu și toți
 ai tēi și bătrâna te moștenește. Așa-i blăstémul
 fiu-so, pe care tu l'ai lăsat pe drumuri și el a
 luat lumea-n cap.”

— Ce? Ni mă? ... tu se mé-nveți mă
 slabule... Eu?... știu eu la cât-i... eu știu
 să-mi port socoteală și pe bătrâna o țin, că am
 cu ce!...

— Cine-i? Cine-o fi? Cine se sfădește o
 dómne? Auzi ce larmă fac... Dumneata ești
 vecină?

— Eu sunt vecină... apoi cine se fie? E
 Tóder al Catrini și cu Marin, se vede că-s beți
 și-auzi ce sfadă, de-au eșit toți canii-n gura lor.

— Hm! Tóderu Catrini, hm... el e... el.
 Apoi cum e cum nu e, vecină, Marin... se vezi
 că Marin grăiește cu dreptate, că auzi, ce spune
 lumea, că Tóder ca să scape de... dar fiindcă
 a venit vorba stăi să-ți povestesc:

— „Póte-i fi știind, că bătrâna, pe care o
 ține Tóder avea un ficior cu care nu putea s'o
 ducă-n bune, pentru-că ea vrea să ia pe Frusina
 Moni, că era bogată, iar el nu vrea să știe de
 nimenea alta, decât de Flórea... una Flórea
 Saftului. Tată-séu era sérac luciu și muncea cu
 pãmile se căștige atâta cât putea da la două
 guri. Nu crez, că-i ști, îi de mult de atunci.
 După Flórea umbla și Tóder asta, care zice c'ar
 fi luat-o numai cu cămașa, dar fata nu vrea nici

mórtă. Ea visa și nóptea numai pe Bucur, pe
 feciorul bătrâni.

Tóder, ca să se scape de el, și-a pus într'o
 nópte foc. Bătea un vânt de răscolea pământul.
 In mai puțin de-un ceas satul întreg era în
 flăcări. Nu vedeai nimic decât bobotaie, n'auziai
 nimic decât sbierete de copii, de muieri, răcnite
 de vite.

Bărbații strigau cât puteau: „Lăsați tot ómenii
 bunii și fugiți în luncă; scăpați-vé copii, fugiți
 ... fugiți... că ne prăpădim cu toții...”

— Nu ne lăsa Dómne! Ce minune mare!
 Din tóte părțile alergau ómenii cu câte doi copii
 în brațe și mulți pe lângă ei tremurând de
 spaimă, femei despletite cu câte-un țol în spate
 căutau să-i mângăie, altele se cântau după avutul
 lor; era o jale și o frică de par'c'au trecut
 Turcii. De unde s'a aprins, cine a pus foc, vor
 fi umblat cu lumina prin șură, orî le-a căzut
 jar din pipă... nimenea nu știa.

Ómenii stau nedumeriți cu mânilé încrucișate
 pe piept, unii blăstămau, alții-njurau pe păcatul
 de om, ce umblă printre nutreț cu foc, alții se
 îmbunau apoi: ce să mai zicem, a fi cum o vrea
 Dumnezeu. Numai ce vine-ntro fugă și abia
 răsufând Tóder asta, era fecior p'atunci, — și cu
 Marin... auzi-i c'o furcă de fier în mână:
 „Unde-i... unde-i să bag furca-n iel... unde-i
 hoțul... unde-i tâlharul...”

— „Cine, cine Tódere?... întreba lumea.

— „Hoțul... hoțul... să-l omor!”

— „Ce hoț omule?... Ce vrei cu furca?... ”

— „Mi a pus foc și acum uitați-vé, cei pe
 sat... hoțul... Bucuru Sandi!”

DE PESTE SEPTĂMÂNĂ.

Cluj, 12 Nov. n.

— **Sfințirea școlii** celei nouă din *Măcișul-unguresc* s'a prefăcut într'o mare sărbătoare pentru comună și jur. Eată pe scurt cum a decurs. S. liturgie s'a celebrat de 3 preoți: Protopopul Dr. Dăianu, Bas. Podobă și N. Giurgiu. A cântat corul țărănesc din sat, sub conducerea dlui învățator Filip Pârveu, și dela un timp corul bisericesc al studenților universitari din Cluj, sub conducerea d-lui *Iustin Cl. Iuga*. Corul acesta, compus din vreo 20 tineri, a făcut o deosebită plăcere țeranilor vrednici din Măciș, cari sau simțit foarte mângăiați văzându-și ostenelele și jertfele încununate cu atâta cinste. A predicat părintele *Podobă* tâlcuind evangelia, după cuvintele: „acestea am spus vouă, ca să nu vă smintiți.“

După sfânta liturgie s'a pornit o procesiune lungă, cu praporii în frunte, spre școlă. Era un timp frumos, cu soare, clopotele sunau toate și poporul era încântat de ce vedea. În școlă s'a făcut sfințirea apei, unde eră au cântat amândouă corurile și a predicat dl protopop *Dr. Dăianu*, despre însemnătatea și bunătatea școlii. A lăudat pre credincioșii din Măciș și a vorbit cu atâta pătundere, încât mulți au lăcrimat de mișcați ce erau. La sfințire, pe lângă mulțimea publicului din sat și jur a fost de față și dl protopretor *Hankó-Veress*, pretorul *Boga*, și notarul cercului, cărora asemenea le-a plăcut serbarea și au putut să se încredințeze cu câtă alipire și dragoste ține poporul la școlă sa. Acesta mai ales acum, când în satul vecin *Buda-veche* și *Deuș* tocmai Domniile lor umbă se închidă școlă confesională, ca să silască pe Români la școlă de stat.

La 1 ceas d. a. a fost prânz în casa învățătorului. Au tostat d-l protopop pentru Metropolitul; dl *Podobă* pentru preotul și învățătorul harnicului popor din Măciș; apoi d-l protopretor pentru armonie, d-l *Dr. Giurgiu*, *G. Stoica*, etc.

După prânz s'a cercetat școlă cea nouă oficios, apoi sa început o interesantă producție. Rînd pe rînd se produceau corul țărănesc (copii și ficioși) și corul universitarilor. Câtă depărtare între cele două și câtă apropiere. Țeranilor, cari umpleau sala, le rîdea inima ascultând cum domnișorii cântau doine de ale lor, ca cea: „Când treci badio pe la noi, puneți clopote pe boi — păduricea-i verde.“ A fost o declamațiune minunată: „Rugămintea din urmă“ de *George Stoica*, și o disertație ocazională, despre *foloșele școlii* de iuristul *I. M. Soricu*. Nu se poate spune buna înriurire ce producția a făcut asupra poporului. După producție a urmat petrecere veselă de bucurie... — Comunele noastre ar' pute se învețe dela Măciș, unde sunt numai 80 fumuri și și-au făcut biserică și școlă frumoasă. Laudă se cade și conducătorilor și sprijinitorilor lor.

— **I. P. Sa Metropolitul Mihályi** a dăruit reuniunii învățătorilor din archidieceasă 100 cor.

— **† Ioan Trif**, oficiant de postă în Cluj, a murit în 10 Novembre a. c. în vîrstă de 65 ani. Osămintele pămîntești au fost duse spre înmormîntare în *Racovița*, satul unde sa născut. Repausatul a fost un dirigător sirguincios și de omenie, pentru-ce tot-deuna a fost iubit de mai

arêta ceva m...m... Îi încetase graiul; vedea ceva ghemuit în unghiul care-l băgase-n spaimă.

De odată ușa se deschide. *Catrina* intră par' că-i alungată de lupi, bêtănă, dar iute ca prisnelul:

„Bețivule... om slab... ticălosule. Că nu-ți ajung toate crășmele din sat... fu nu vezi, că te ia lumea-n sus... tu nu vezi câte păcate s'au adunat pe capul tău... mă... tu n'ai rușine, c'ar trebui se-ți crepe obrazul, când i-ți spune cineva de foc ori de bêtărna asta mă...“ — Aprinde opașul. Galbenă ca flacăra slabă de feștilă a mărmurit cu hârbul în mână: Jos bêtărna lungită; în pat *Tóder* cu pîrul vulvoi, cu ochii spărioși îndreptați în colțul casei arată ceva: — m... m....

Un glas de spaimă a sunat între cei patru pereți, opașul i-a căzut din mână și biata femeie a mai avut atâta putere se plece repede din locul asta blăstămat.

Era tîrziu. Pe stradă nici o suflare, rudeniile-s departe. Dela cine se ceară ajutor! Fără voia ei a intrat la *Marin* în curte: *Marine*, *Marine* făți pomană și vino, de vezi, ce are omul ăsta! Dîmne ferește i-mî pare, că ș'a perdut mințile. Nu știm ce-i, dar știm că-i rău, sērăcuți de maică-mea, ce a fost se mai pățesc — și începă a se cânta ca după mort.

„Ce se aibă *Catrina*“ — aruncă din gura sobii *Marin* — „l'o fi ajuns ale multe, că de! Dumnezeu nu-i hoț, geaba zice hoțul când vrea se fure! Dîmne-ajută, că uite, cum ajută Dumnezeu.“ Și punend mîna pe căciulă dă se iasă s'ajute la nevoie pe altul; chiar dacă-i e dușman. — Așa-i firea românului.

marii și soții săi. A rămas și avere frumoșică după el și neavend nici femeie, nici băieți a testat o parte mai mică unei sore și la doi nepoți, cum și bisericii din *Racovița*, iar 16 mii corone le-a lăsat de ștendii pentru băieții din acel sat, cari vor învăța la școlă.

— **Nou avocat Român.** Dl *Mihail Brădicean*, cand. de avocat în *D.-Sân-Mărtin*, a făcut censura de avocat în *Tirgul-Mureșului*.

— **„Revista Bistriței“** — a încetat a mai apăre. În locul ei a eșit o altă fôie: „*Voința*“, redactată de dl *Lucian Boleaș*.

— **Felecianii**, pe cari jidovul crișmar *Gulmann Márton*, voia să-i ducă la statua craiului *Matia*, din Cluj, ca se o încununeze, se pare că erau să fie făcuți *pocăiți ori sabbatari*. Anume ni-să spune, că crișmarul din *Feleac*, care a luat protocol cu ei, le repeția neconținut că legea lor nu-i bună, că el are să-i învețe o „*lege bună și dreptă*“. Agenți de acestia știm, că sunt mulți, și mai ales înspre iarnă ei năpustesc și mișună prin sate, ca lupii printre oi. Păstorii cei adeverați — preoții și învățătorii — să fie deci cu ochii în patru.

— **Convocare.** Prin acesta convocăm adunarea despărțământului Cluj a reuniunii învățătorilor gr. cat. din archidieceasa de *Alba-Iulia* și *Făgăraș* pe ziua de 22 Novembre 1903, în comuna *Aghireș* (înainte de amezii). Feneșul sășesc, 10 Novembre 1903. *Ioachim Pop* inv. președinte. *Paul Pușcaș* inv. secretar.

— **Universitarii români din Cluj** invită la picnicul ce se va ține Joi în 26. Nov. st. n. 1903. în sala redutei orășănesci. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea tinerilor lipsiți de mijloce. Inceputul sara la orele 8. Prețul de intrare: de persoană 3 cor. de familie până la 3 membrii 6 cor., dela 3 membrii în sus 8 corone. Cluj, Novembre 1903. Comitetul aranjator: *Silviu Bradie*, președinte. *Ioan Jarda*, vice-președinte. *Laurențiu Căpușan*, vice-președinte. *Traian Pop*, secr. I. *Augustin Rațiu*, secr. II. *Eugen Simpetrean*, cassar. *Valentin Poruțiu*, controlor. *Aurel Moldovan*, *Emil Dan*, maiordomi. Suprasolvirile și ofertele marinimose sunt a se trimite la adresa cassariului (strada *Deák Ferencz* nr. 29) și se vor cuita pe cale ziaristică.

— În *Rodna vechie* a deschis cancelarie de avocat dl *Dr. Ioan Mălăiu*.

— Pentru școlă cea nouă din *Măcișul-unguresc*, care s'a binecuvîntat *Dumineca* trecută, mai mulți binefăcători au dăruit sume însemnate. Numele lor s'a fost publicat în *Răvașul*, și cu prilejul sfințirii școlii de nou au fost cetite în fața poporului. Trebuie să mai însemnăm in se un dar nou anume dl *Augustin Giurgiu*, comptabil la „*Economul*“ a cumpertat pe sēma școlii un cuptor bun, în preț de 53 corone.

— **† Zaharia Boiu**, asesor consistorial, gr. or. în Sibiu fost redactor prin anii 60 al „*Telegrafului Român*“, fost secretar prim al Asociațiunii, membru corespondent al Academiei române, fost profesor, scriitor și orator bisericesc, a încetat din viață în Sibiu. Inmormîntarea s'a făcut *Duminecă* la orele 2. Repausatul era de naștere din *Șighișora*.

— **Să caută: ACUISITORI** sub condițiuni avantajoase pentru un institut de asigurare bine acreditat. — Oferte numai în scris sub, „*RENTABIL*“ la administrația acestei foi.

Nici n'a apucat se deschiză ușa și o lumină roșcată-i juca înainte. Casa lui *Tóder* era cuprinsă de flăcări. Opașul scăpat de *Catrina* a aprins scândurile, apoi patul, flacăra a eșit pe fereastă și streșina de paie i-a stat în cale.

Biata *Catrina* 'si smulgea pîrul din cap: „Scăpați-l omeni bun, că arde de viu; e în casă și el și bêtărna!“

Marin își face cale printre lumea ce alergase cu furcôie și ciubere cu apă și se-nfundă'n casă. Peste câte-va minute eși cu două mototole din care ieșă fumul ca din doi leușteni aprinși. Erau *Tóder* și cu bêtărna ale căror haine arseseră aproape pe sfârșite — Au aruncat apă pe iei, de geaba. Bêtărna era môtă, *Tóder* abia mai mișca.

Spun bêtărni, că asta nu s'a mai întemplat de când știu ei, nici n'au mai auzit, nici dela moșii lor: „*Hei Moș Stancule*“ — s'amestecă *Marin* în vorbă — a zis cine-a zis, că Dumnezeu nu bate cu hata și ala se vede, c'a știut ce zice.“

„Ia uitați-vă bêtărna *Sanda* de ce a murit, că pe ia n'a atins'o focul.“

„Nu vedeți vênătă-i pe gâtul ei; uitați ghiarele tâlharului.“

A omorit-o, a omorit-o, măi minune, ca asta! Apoi las' că i-a plătit Dumnezeu!...

Și lumea se ducea făcându-și cruce.

Intinsă pe două scânduri bêtărna *Hirca* 'și durmea somnul de veci. Mănile ei, ce s'au ridicat de atâtea-ori cătră icóna *Prea Sîntei* cerend îndurare, se odihneau acum pentru tot-deauna. Ochiul ei obosiți de alergătură de aproape un secol, se închiseră dinaintea miseriilor lumii.

— Va urma. —

George Stoica.

Cronică politică.

Cluj, 11 Nov. n.

Procese de presă în Cluj.

Astăzi două procese de presă s'au pertractat înaintea curții cu jurați din Cluj. Au fost doi acușati Români, dl *Silvestru Moldovan*, fost redactor la *Tribuna*, și *Valer Ioanovici*, redactor responsabil la *Libertatea*; amândoi au fost osândiți și aspru pedepsiți.

În procesul dintăi dl *Silvestru Moldovan* era pârît pentru că a luat dintr'o fôie dela *București* („*Conservatorul*“) și a publicat și în *Tribuna* o telegramă, pe care ștudenții din România au fost trimis'o *Tribunei*, când i-să dedusă pedepsă de 10 mii corone, dar pe care *Tribuna* nu o primise dela oficiul telegrafic. Apărătorul *Dr. Valer Moldovan*, tîner și harnic avocat din *Turda*, a arêtat că acușatul nu pôte fi osândit, fiind-că el n'a scris telegrama, ci a scos'o din altă fôie. Totu-și jurații l'au aflat vinovat și tribunalul i-a dat o pedepsă de 500 cor. sau 50 zile temniță.

De însemnat, că numai alaltăieri, un redactor ungar, pârît pentru așa ceva, a fost scăpat fără pedepsă tocmai pentru că articolul pârît era luat cuvînt de cuvînt din altă fôie...

În al doilea proces, dl *Ioanovici* era pârît ca agitator pentru un articol intitulat: *Sus inimile*, pe care nu el l'a scris. Apărător a fost tot dl *Dr. Moldovan* din *Turda*. Acușatul, pe lângă totă apărarea temeinică și frumoșă, a fost osândit la 5 luni temniță ordinară și spesele. S'a dat recurs în amândouă procesele.

De însemnat, că jurații au protestat la președintele tribunalului, ca în acte Ungurii să nu fie numiți *naționalitate maghiară*, ci *națiune maghiară*, ca și când nu am fi toți cetățenii de o potrivă, ci unii mai pe sus, alții mai de mîna a două. Președintele le-a spus și le-a dovedit cu legea, că și Ungurii, sunt *naționalitate*, ca și *Românii*, ori alții de alt neam.

Guvernul lui Tisza.

De-ocamdată nici *Tisza István* n'a putut descurca trebile țerii. Adevărat că și-a spus programul, dar mai departe n'a putut merge. Unii deputați și față cu el fac *obstrucție*, adică pun piedecă mersului dietei, de nu pôte hotări. Unii sunt de altă părere, ca să nu mai ție dieta în loc. Nu se știe care va învinge. Pôte că va trebui să se facă alegeri nouă de deputați.

În programul său *Tisza* a vorbit și despre *naționalitățile magiare*, ce e drept alt-fel, adică ceva mai bine, ca ceialalți ministri, dar totuși nu deplin bine. Și el a spus multe rătăcirii primejdioșe. De aceea foile românești sunt nemulțemite cu el, afară de una din *Arad*, care și-a închinat steagu înaintea lui. Deput. *Dr. Aurel Vlad* încă a vorbit *Marți* în dietă contra lui *Tisza*.

CĂRȚI NOUË ȘI REVISTE.

Au apărut:

„*Cartea Românilui*.“ — Călindar pe anul 1904. — 8° preste 120 pagini, se pôte procura dela tipografia „*Victoria*“ în *Șimleu* (*Szilágyosmlyó*) cu 60 fileri.

„*Cartea Românilui*“ nu este numai un simplu Călindar, ci făcând abatere dela celelalte scrieri de felul acesta, auctorii au pus în mîna poporului sătean — în formă de călindar — o carte foarte bună și folositoare.

Pe lângă multe lucruri bune și folositoare; va pôte învăța cetitorul a cunoște și pe cei 3 bărbați conducători ai Sălagiului (*George Pap* de Băsești, *Alimpii Barboloviciu* și *Andrei Cosma*) ale cărora portrete sunt foarte frumoșe și bine nimerite. — Tot asemenea de nimerit este și portretul dlui *Ștefan Oșan Havași*, mare proprietar în Cluj, precum și chipul băncei „*Silvania*“ și al bisericii din *Șimleu*.

În partea instructivă sunt celea mai alese bucafi de cetit și poeșii scrisē anume pentru acest călindar.

Din cuprinsul „*Cartei Românilui*“ mai remarcăm următoarele bucafi instructive: *Spiciuri* din istoria Sălagiului. Numai cu vitele poși scote sērăcia din casă. Ce să pôte și ce nu se pôte cuprinde dela sătean, plugar? *Rachiul*. Lucrul și păstrarea. Știința economului. *Gunoii*, *Rotațiunea* în cultura bucatelor. *Bola* lipicioșă de gura și picioare la vite. ș. a. apoi poeșii alese. *Sfaturi* și *Gume*.

Atragem deci atențiunea publicului nostru asupra acestui Călindar, care pe lângă că este frumoș, dar este tot-odată și ieftin și folositor pentru poporul nostru.

Posta Redacțiunei.

„*Virgil*.“ Primate; se vor publica. — Unul poet. D-ta ne scrii:

Vă trimit o poeșie . . .	P. T. Domnișor, . . .
Se o publicați . . .	Emil (?) Sorțior, . . .
Pentru mine . . .	Nu-i tot aur ce lucește, . .
Faceți bine . . .	Nici vers ce se potrivește,
S'o cereați . . .	Și-ntr'o formă se sfîrșește.
Și de-i bună o publicați.	En cetește și gândește:
Iară cumva de o fi rea	„Riturile curg a lenea . .
Para focului cu ea. . .	Și pe suprafața lor . .
Cu stimă . . .	Se coboră păingenea . .
E. Sorțior . . .	Cu ochi cristalizator“.

Eată răspunsul: — Tocmai bună de cuptor!
„*Amant*.“ Versurile nu-s de noi. Schița din popor am publica-o . . . Dar de cine avem onore?

Moldovanu Basel

Szám 10492—1903.

tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstárnak és az „Economul“ hitelintézet és takarékpénztár részvénytársaság végrehajthatónak Togyerás Szimion végrehajtást szenvedő elleni 252 kor. 29 fillér s illetve 400 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajási ügyben az árverést elrendelik a kolozsvári vidéki kir. járásbíróság területén levő Magyar-Macskás községben és határán fekvő és a magyar-macskási 20 sz. tjkvben jelenleg végrehajtást szenvedőnek vételi jogutódai Korpogyan Ráveka és Togyerás Nyikulaj nevének álló A. I. 1—4. rend. 243., 244., 529., 645., 861., 861. hrszámokkal jelölt egy tkvi jóságtestet képező ingatlanokra együtt 1516 korona becsértékben a Togyerás luon lui Filiman C. 1 alatti egy negyedrészbenei haszonélvezeti jogának fenntartásával, mint ezennel megállapított kikiáltási árban és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1903. év november hó 16-ik napján d. e. 10 órakor Magyar-Macskás község előjárósági irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni.**

Árverezni szándékozik tartozni az ingatlan becsárának 10%-át bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék tkvi hatósága.

Kolozsvárt, 1903. évi augusztus hó 17-én.

Dr. Szentkirályi,
kir. törvszéki albiró

TIPOGRAFIA, LIBRĂRIA,
NEGUTĂTORIA DE PAPIR ȘI REQUISITE DE SCRIS.
FUNDATĂ IN 1881.

TIPOGRAFIA „AURORA“ A. TODORAN ÎN GHERLA — SZAMOSUJVĂR.

Efectuează grabnic, cu gust și pre lângă cele mai moderate prețuri oricelucăruri tipografice, precum: opuri științifice-literare, cărți școlare și de rugăciuni, foi periodice, diare, acțiuni, libele de depuneri ș. a., pentru neguțătorii conturi, cerculare, cărți de comptabilitate, cataloge de prețuri, papire de epistolă și cuverte cu firma etc.

Ca tipograf preceptor, care de 23 ani însumi conduce afacerile Tipografiei și o provod din an în an conform cerințelor moderne, sum în plăcuta pozițiune de-a îndestuli și cele mai gingașe pretensiuni atât în privința gustului estetic cât și a prețurilor, fiind în stare a tinde concurența nu numai cu tipografiile din provinciile ei și cu cele mai mari din capitală, de aceea rog On. Public, ca în cas de trebuință să se adreseze la mine cu totă încrederea și se mă onoreze cu preț. comande, promițând că și cele mai mici lucrări se vor efectua prompt și cu gust. INVITĂRI DE CUNUNIA, BILETE DE VISITĂ, NECROLOGE ș. a. se pregătesc repede și se spedeză cu rentorcerea postei.

În librăria noastră se află tot soiul de cărți edițiune proprii și streine. Ce nu s'ar afla în deposit se comandă în cel mai scurt timp și spedeză fără urecare de preț.

Tot dela noi se pot procura tot soiul de PAPIRE DE CANCELĂRIA, DE EPISTOLE, CUVERTE, PAPIRE COLORATE ȘI DE PACHETAT, REQUISITE DE SCRIS ȘI PENTRU ȘCOLĂ, CAIETE DE SCRIS ȘI DESEMNI în tôte mărimile. REQUISITE DE DESEMNI ȘI COLORI.

Se primesc spre efectuare ICONE RELIGIOSE ș. a. pictate în olei. La aceste se trimite — la cerere — cataloge de prețuri.

Cataloge ilustrate se trimite gratis și franco ori și cui.

COMPUTURI DETALIAE (OFERTE) SE TRIMIT LA CERERE ORI ȘI CUI GRATIS ȘI FRANCO ÎN TÎMP DE CEL MULT 48 ORE.

Tôte comandel și recerările sunt a-se adresa la:

Tipografia „Aurora“ A. Todoran

În Gherla — Szamosújvár. 1, (9—6)

SĂRGA JÁNOS

casă de aurărie, juvaeruri și institut pentru decorarea bisericilor.

Recomandă bogatul său magazin de

Vase și paramente bisericesci,
cum și de juvaeruri de briliante și diamante, orologe de aur și argint, tot felul de argintării și bijutării.

Catalog mare ilustrat se trimite gratis și franco.

Cluj (Kolozsvár), piața Mátyás-tér nr. 13.

— Telefon 354. —

7, (24—25.)

Castelul din Carpați

Roman din viața poporului românesc
din Ardeal, de

Jules Verne.

Tradus din franceză de
Victor Onișor.

Carte împodobită cu mulțime de chipuri frumoase.

Se poate căpeta pentru 1 corónă 60 fil.
și 10 fil. porto postal, dela

Administrația Révașului

Cluj, Jókai u. 6.

O carte
cu
adevăr
rat
bună!

„Mama S-tului Augustin“

de

Emil Bougaud,

episcop frances

Tradusă de „SALBA“ clericilor
români din Budapesta și tipărită
cu îngrijirea și cheltuiala d-lui

Dr. E. Dăianu.

Această carte a fost recomandată de Pr. Ven. Consistor Metropolitan din Blaj prin circularul III. din 1902.

„Părinții vor învăța din această carte cum să-și cunoscă și împlinescă sublima lor misiune de îngrijitori și crescători ai filior lor în conformitate cu voința dumnezească și cu adevărul bine al pruncilor; ăra fii se vor convinge, că învățăturile și sfaturile bune primite dela părinți în pruncie le sunt ca și o lumină nestinsă și îndreptar între vicisitudinile vieții; pre cum și că iubirea și grija părintească ca și un ânger păzitor le urmărește toți pașii și îi scapă de multe pericole și în viața lor de mai târziu. Din acest motiv așteptăm ca Ven. Cler să atragă atențiunea poporului credincios asupra acestei cărți folositoare, care nu ar trebui să lipsescă de pe masa nici unei familii creștine, cu atât mai vârtos, că în limba română avem de tot puține cărți de acest soi.“

Blaj, din ședința consistorială ținută în 11 Ianuar 1902.

Victor Mihályi de Apsa
Archiepiscop de A.-Lulia
și Făgăraș.

Prețul:

Broș. 3 cor.

Legat 4 cor.

Se capătă

la

Administrația

Révașului

Cluj, Jókai u. 6.

Wilheim Ignác

ingenieur

Budapesta, VIII. Kender-u. 8.

Primește ori ce fel de
măsurare de pământ,

mappare,

arangeare de posesiune.

După acord marchează linia

căii ferate normale ori

înguste.

Prețuește moșii, esoperează

și valorează patente, pre

lângă onorar echitabil.

Ofertele sunt a se trimite

la adresa de mai sus.

18—50.

AGENTURA GENERALĂ

DIN CLUJ A BĂNCEI DE ASIGURARE

„TRANSSYLVANIA“

primește și efectuează oferte de asigurare din comitatele: Cojocna, Murês-Turda, Turda-Arieș, Bistrița-Năsăud, Solnoc-Dobăca, Ciuc, Sălăgiu, Sătmar, Bihor, Maramureș.

Asigură mai ieftin contra focului și esplosiunii ori ce fel de edificii, mărfuri, mobile, vite și produse etc.

Asupra vieții omului

face asigurări în tôte modurile obișnuite, anume: capitale pentru casuri de mörte, pe viață, de zestre, rente etc.

ASIGURĂRI POPORALE fără cercetare medicală până la 1200 corónă.

Asigurări pe cheltuieli înmormintării, contra grindinei, sămănături de tot felul, nutrețuri etc.

„TRANSSYLVANIA“

a fost întemeiată la anul 1868 și de atunci în decurs de 34 ani a plătit despăgubiri pentru foc de K. 3.042,619-84 fil., iar pentru capitale asigurate pe viață Kor. 2.992,162-98 fil. Suma asigurărilor contra focului e de K. 112 milioane. Suma asigurărilor pe viață e de K. 10-2 milioane.

Oferte și ori ce îndrumări se pot primi în limba românească și în tôte limbile din țără de la

Agentura generală a băncii

„Transsylvania“

Cluj, piața „Emke-tér“ Nr. 16.

precum și de la agenturile locale și cercuale din comunele mai mari.

10, 24—40